

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones Miscellanæ

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio L. Argumentum. Docet præsens Decisio, quando sit licitum dare in Societatem animalia æsti ad caput Salvum, & cum obligatione, ut post quinquennium reddantur ad eandem æstimationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94626](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94626)

proponeretur venalis; undè cum in communi æstimatione creditum illud minoris æstimeretur, quàm sit, fortunæ Antonii imputandum est, quòd ei commoda sit ejus exactio. Sicut, si equum indomitum, & ferocem, quem ea de causa alii emere recusant, Antonius vili pretio emat, sciens peculiarem modum illum domandi, justè emit; quia in communi æstimatione non plus valebat, sed ejus industriæ imputatur, quòd mansuescat, ut exemplificat Cardin. de Lugo d. disput. 26. num. 94. & docuerunt Molina d. disput. 361. Lessius lib. 2. cap. 21. num. 76. Bonacin. dist. tom. 2. disput. 3. de Contract. quæst. 3. punct. 10. & ipse Salas sibi contrarius de Empt. & Vend. dub. 40.

12 His ita constitutis facilis est resolutio propositi Casus; videlicet, esse Usuram, si difficultas exigendi Ducatos mille consistat in solo tempore, neque opus sit alio, quàm dilationem temporis; nullam autem esse Usuram, vel injustitiam, si insint pericula, lites, molestiæ, aliæve difficultates damnum, vel lucrum cessans, causantes; ut tenent, præter Doctores supra allegatos, novissimè Nicolius in Instit. Civil. lib. 3. tit. 15. sub num. 12. limitatione sed; & Cæsar. de Panimoll. in Idea sedandi Jurgia Constitut. 5. num. 24. ubi observat, secus esse dicendum, si emptor esset principalis debitor, & ipse causaret difficultates, ut in praxi sæpè evenit cum potentioribus, qui defatigant creditores suos, potissimum religiosos, & pia loca, ut eos obligent acceptare debitum in minori summa, vel deteriori qualitate; hi enim iniquè operantur, & a Confessariis sunt acriter reprehendendi, & admonendi, ut melius consulant animabus suis, aliàs in peccatis vivunt, & in eis morientur, ac Dei justum judicium non effugient. Tamburin. in Decalog. lib. 8. tract. 3. cap. 7. §. 8. num. 6. & 7. & eorum filii, ac hæredes ad summam egestatem rediguntur, ut latè probat Cornel. à Lapide in Prov. cap. 28. Vers. 8.

DECISIO L.

ARGUMENTUM.

Docet præsens Decisio, quando sit licitum dare in Societatem animalia æstimata ad caput Salvum, & cum obligatione, ut post quinquennium reddantur ad eandem æstimationem.

SUMMARIUM.

1. Juvenas æstimatas dare in Societatem, & ad caput salvum, an sit licitum?
2. Mutuum præsumitur, ubi pretium animalium in sociam datorum est restituendum.
3. Periculum animalium in sociam datorum spectare debet ad eum, qui dedit illa.
4. Sixtus V. in sua Constit. 45. damnat Societates animalium ad caput salvum.
5. Animalia dari possunt in sociam ad caput salvum, si relinquuntur sociis tot fructus, qui compensent eorum periculum.
6. Fructuum tertia parte dominus contentus esse debet, qui transfert periculum in socios.
7. Præsumptio mutui cessat ex evidenti veritate alterius contractus.
8. Animalia dare in sociam ad caput salvum sine compensatione periculi non licet.
9. Sixtus V. Constit. 45. non improbat pacta, quæ à DD. censentur licita.

Doct. Clericali Tom. II. Lib. LX.

HIC autem resolvendum venit an sit usurarius sequens Casus, qui frequentatur in his regionibus, & præcipue in Diocesi Cene- tensi; undè Vir nobilissimus, ac sapientissimus dignatus est meipsum consulere. Casus est hujusmodi.

Cum sit in usu sequens Societatis contractus, videlicet: Herus dat colonis suis decem juvenas æstimatas justo pretio, quo eas emit; cum obligatione, ut prædicti coloni eas teneant per quinquennium titulo Societatis; & eidem Hero contribuant medietatem butyri, casei, & lactis, quod reddunt ipsæ juvenæ tempore, quo incolunt montes, id est per quatuor menses annuatim, à Kalendis Junii usque ad finem Septembris. Partus autem earundem juvenarum, & lac in aliis octo mensibus sunt colonorum; qui complero quinquennio vel solvunt Hero in pecunia pretium antedictum juvenarum, vel assignant in solum tot vitulos justo pretio æstimatos, quot sufficiant pro supplemento valoris earundem juvenarum.

Quæritur, An talis contractus sit licitus, & communis à quacunque labe usuraria?

Prima fronte videtur respondendum, non esse licitum contractum, sed usurarium. Primo, quia cum Herus dat juvenas æstimatas, & vult pretium earum sibi esse restituendum juxta eandem æstimationem, censetur potius contrahere mutuum, quàm Societatem; mutuatur enim pecuniam colonis, cupientibus habere juvenas, ut eadem pecunia illas emant. Bartol. in l. Si ut certo. §. Nunc videndum. ff. Commodari Carocius de Locato quæst. 9. At ex mutuo illicitum est lucrum accipere. cap. Usura 14. quæst. 3. Ergo talis contractus est usurarius.

Secundò, Quia præcipua contractus Societatis conditio est, ut animalia in Societatem data stent periculo ejus, qui dat illa; quoniam in contractu Societatis Herus, qui illa consignat colonis, retinet earundem juvenarum dominium; undè fit, ut juvenæ pereuntes, vel in valore, seu pretio decrecentes, debeant Hero tanquàm domino perire, vel decrescere. S. Antoninus in summa 2. part. tit. 1. cap. 7. §. 39. Reginaldus in Praxi lib. 25. num. 402.

Tertiò, quia Sixtus Papa V. in sua Constit. 45. Incipien. Detestabilis Avaritia. damnat Societates animalium, in quibus fit pactum, ut capita remaneant salva; ita ut si animalium pereant, damnum sit colonorum, non autem dominorum, à quibus data fuerunt; prout Herus præ- tendit in proposito casu. Ergo contractus iste est illicitus, ac Usurarius.

His tamen non obstantibus, respondi supra- dictum contractum esse licitum. Ratio respon- sionis est, quia ex communi Theologorum, & Canonistarum consensu consideratur in præ- dicto Societatis contractu alter contractus asse- curationis capitum juvenarum, & valoris ea- rumdem per cessionem, ac dimissionem tum omnium vitulorum nascentium, tum totius la- cticiniæ, quod colligitur in octo mensibus anni; quæ quidem cessio, & dimissio facta per Herum ipsis colonis, compensat iisdem periculum, quod assument vel mortis, vel deteriorationis pretii, seu valoris juvenarum; & sic contra- ctus remanet licitus, tanquàm continens æqua- litatem, & compensationem, ut docent ex Mo- ralistis Lessius lib. 2. de Justit. & Jur. cap. 25.

duo. 3. Azorius tom. 3. lib. 9. cap. 3. quest. 5. Filiucius tract. 38. cap. 3. num. 57. Bonacina tom. 2. de contractib. disput. 3. quest. 6. punct. 3. num. 10. & punct. 5. num. 9. Ex Theologis Emin. Cardinal. de Lugo de iustit. & iur. disput. 30. sect. 4. num. 40. Mastrius in Theolog. Moral. disput. 5. num. 136. Et ex forensibus, Canonistis, ac Juristis Ugolinus d. Usuris cap. 55. §. 1. num. 1. Scaccia de Commercio. §. 3. gloss. 3. num. 37. Marefcottus Var. resol. lib. 2. cap. 133. num. 21. Novarius in summa Bullar. p. 1. Commentar. 126. Leotardus de Usuris quest. 31. num. 13. Et novissimè Emin. Cardinal. de Luca in suo Theatro Veritatis in tractat. de Usuris, & interesse disc. 2. in quo etfi discurret de locatione animalium æstimatorum cum pacto ut capita sint salva, & cum onere restituendi illa juxta eandem æstimationem, non autem de Societate; nihilominus benè infert ad iustitiam tùm illius, tùm nostri casus, ex compensatione periculi, & deteriorationis valoris animalium, quæ resultat, quando dominus animalium eorumdem est contentus tertia parte lucri provenientis ex illis; & cedit, ac relinquit alias duas tertias partes conductori, vel socio, ut fit in proposito mihi themate Societatis juvenearum; nam Herus habet butyri, casei, & lactis medietatem pro tertia anni parte, id est in quatuor mensibus tantum; coloni verò ultra aliam medietatem dictorum lacticiniorum, in iisdem quatuor mensibus; gaudent integris fructibus, scilicet omnibus lacticiniis in aliis octo mensibus, & quod magis est, retinent sibi omnes vitulos, nascentes ex illis juvenis toto quinquennio.

His stantibus non obstant rationes in contrarium consideratæ. Non prima, quòd in præsentì contractu præsumatur esse mutuum. Quia talis præsumptio cessat, cum ipsi coloni non petant pecuniam consumendam in aliis usibus sub ficto prætextu emendarum juvenearum; sed dominus eorum emat juvenas, & eas realiter tradat custodiendas per quinquennium iisdem colonis cum supradictis conditionibus, & utilitatibus; quas quidem juvenas verè, & realiter coloni custodiunt, & servant toto quinquennio; & sic ex veritate, & evidentia contractus Societatis cessat præsumptio contractus mutui, & per consequens suspicio usurariæ pravitatis. *l. ille, aut ille ff. de legat. 3. Rota part. 11. recent. decis. 44. num. 14. & Emin. Cardinal. de Luca in d. tractat. de Usuris disc. 8. num. 5.*

8 Secunda ratio contraria pariter cessat, quia ipsa procedit, quando dominus animalium dat ea ad caput salvum, & obligat accipientes ad periculum absque legitima compensatione, exigendo integram medietatem omnium fructuum; ut advertimus supra in hac materia de Usuris Decis. xxx. num. 17. Vers. Tertia tandem, ex auctoritate text. in cap. Consuluit. de Usuris, & ex dispositione text. lib. 29. §. Aristo. ff. Pro socio, quibus inhaerent omnes DD. quos congerit Leotardus de Usuris dict. quest. 31. num. 2. & 3.

9 Ultima tandem Ratio contraria eliditur, quia Constitutio Sixti V. non prohibet pacta licita, quibus de jure, vel de approbata Theologorum doctrina contractus Societatis iniri possunt; ut declaratum fuisse ab eodem Summo Pontifice Sixto V. testantur Comitulus Respons. Moral. lib. 3. quest. 12. num. 3. Emin. Cardinal. de Lugo

d. disc. 30. num. 37. Carleval. de iudic. tom. 2. disput. 7. num. 22. & Emin. Cardinal. de Luca d. disc. 2. de Usuris num. 10. Tradere autem in Societatem animalia æstimata cum onere restituendi ipsa in eadem æstimatione, & capita sint semper salva, licitum esse sustinet idem Emin. Cardinal. de Luca d. disc. de Usuris. §. 1. & quando dominus animalium contentus sit tertia tantum parte fructuum annuatim provenientium ex iisdem animalibus. Ergo multò magis, si Herus contentus sit minori parte, quàm tertia; & relinquat utilitatem fructuum ultra duas tertias partes iisdem sociis, ac colonis, prout in supposita mihi Praxi casus Cenetensis Diocesis.

DECISIO LI.

ARGUMENTUM.

Rationes decem ad suadendos homines, ne ad Ecclesiam accedant cum Sclopiis, aut aliis armis.

SUMMARIUM.

1. Reverentiam in Ecclesiis quibus argumentis suadendam; & in quo libro reperienda?
2. Templi profanatores cur Christus propriis manibus foras eiecit?
3. Christianorum antiquorum reverentia in Templis.
4. Sclopos breves, vulgò Pistole, deferre absque licentia Principis mortale est peccatum.
5. Excommunicatio ex Synodo Patavina in Stringentes arma in Ecclesia.
6. Imperatoria leges prohibentes delationem armorum in Templis sacris.
7. Sapientia potentior est armis.
8. Templum Judæorum cur fabricatum à Salomone, non à David?
9. Violatio Templi Dei quàm grave piaculum.
10. Missam non tenentur audire habentes inimicitias capitales.

Quia frequens est abusus in Villis deferendi arma in Ecclesiis tempore Sacrificii, requiritur:

Quibus rationibus Parochi suadebunt populis, ne in Ecclesiam deferant sclopos: seu, ut vulgo dicitur, Arme da fuoco?

Ex pluribus plures sequentes rationes colligi.

Primam. Si Parochi frequenter, & appositè prædicaverint, quanta reverentia sit Ecclesiis per fideles præstanda; & quanta veneratione, & obsequio sit in eis immorandum; In cujus primæ, ac principalis rationis comprobationem, eximia argumenta reperient animarum Rectores (præter alios libros) in concionibus quadragesimalibus adm. Rev. Pauli Segneri Soc. Jesu impressis tùm Florentinæ, tùm Venetiis, Concione XXIII. in qua demonstrat plano, sed erudito stylo, irreverentiam in Ecclesiis adeò gravem esse Dei injuriam, ut Deus, qui quicumque alias offensas sibi factas puniri mandaverit per Angelos, aut homines, aut alias creaturas, tamen profanatores Templi suis ipse manibus flagellis eiecerit foras: plurimisque solidissimis argumentis, ac rationibus necessitatem obsequii, ac cultus servandi in Templis